1937 ий 3 август № 52 (336) Акшэ 6 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эл пролэтар-влак, ушныза!

Рвэзэ коммунист

ВЛКСМ Маробком дэн горком орган

ПИЙАЛАН ИКШЫВЭ-ШАМЫЧЫМ ЙАМДЫЛАЛТЫН ВАШЛИЙМАН

Вашкэ у тунэммэ ий шуэш. Тидэ жапыш Совэт Ушэмысэ моло икшывэ-шамыч сэмынак тӱжэм дэнэ мэмнан рэспубликысэ пийалан йӧҥа шамычат кэчын вучат. Нуно кэнэж каникулым сайын, вэсэлан эртарэн, у вий дэнэ отличнэ тунэмаш йамдылалтыт.

Район комсомол организацэ дэн роно, тыгакак моло общэствэннэ организацэ-шамычат пийалан да вэсэла икшывэ-шамычым чыла могырымат сайын йамдылалтын, лывыргэ кумыл дэнэ, школыш вашлийшаш улыт. Тунэмаш тӱҥалмын пэрвой кэчыштыжак рвэзэ-шамычлан куанэн тунэмаш сай условийым ыштыман. Тидлан ончылгочак йамдылалташ кӱлэш. Но шуко районлаштэ у тунэммэ ийлан йамдылалтмаш пэшак начарын кайа. Тидэ пашам посна пэлэ кыдалаш школ дирэктор дэн тӱҥалтыш школ вуйлатышэ-шамыч огыт аклэ. Тэвэ Изи-Мазар тӱҥалтыш школышто (Йошкар-Ола р-н) парт, ӱстэл да доска-шамыч кызытат ачалымэ огытыл. Тыгакак пӧрт кӧргым, комакам олмыкташ кӱлэш. Тугэ гынат, школ вуйлатышэ И. И. Солнцэв йолташ пашам альэ тарванэн огыл. Апшамат тӱҥалтыш школышто [гын (Ронго р-н) чыла окна пудыргылын пытэнэт, нунын ачалаш кызытат пижмэ огыл. Ронго районыштак Кугэньэр пэлэ кыдалаш школышто 6-шо [класслан тунэмаш комнат укэ. Тыгайак ситыдымаш-шамыч Морко, Марий-Турэк дэн Параньга районлаштат улыт. Ниэ ситыдымаш-шамыч роно дэн школ вуйлатышэ-шамыч могырым у тунэммэ ийлан йамдылалтмаш кугу пашам йӱштын, аклыдэ ончымышт дэнэ лийын шогат. Рвэзэ-влакым вашлийашлан школ-шамычым йамдылаш полшаш комсомол организацэ-шамычат обйазан улыт. Вэт йӧча-шамычым коммунист шӱлышэш воспитатлымаш задачым шуктымаштэ большэвик партий ончылно лэнин комсомол эн пэнгыдэ мутым куча. Садлан комсомол организацэ-шамычлан у тунэммэ ийлан йамдылалтмашым организоватлаш полшаш кызытак пижман. Ты шотышто Морко комсомол организацин ӱмаштэ ыштымэ паша опытшым утларак шараш кӱлэш. Тунам Морко комсомол организацэ кадрым йамдылымаштэ, школлан ситышын учэбник да моло ӱзгар йамдылымаштэ, у тунэммэ ийым организовайнэ вашлийаш кугу полышым пуэн.

Тидын сэмынак тэнийат полшыман. Учэбник-шамычым ситарымэ шотышто комсомолэц-шамыч ойыртэмышынак кугу шижмашан лийман. Тушман кашак троцкист Мухинын, буржуазнэ националист, тушман кашакын — Соколовын, Шабдарын, Чавайнын да молынат шакшэ книгаштым шараш тыршат. Совэт школышто тушманын нимогай книгаштат лийман огыл, тидым пэнгыдын шинчэн лийман. Садлан учэбник-шамычым йамдылымаштэ посна чот шэкланаш кӱлэш.

Умбакыжым тэний 1 классышто уэш мыньар йӧҥ тунэмаш тӱҥалшашым йатыр районышто ситышын учэтыш налмэ огыл. Тидэ пашамат сайын шукташ кӱлэш.

Коч кунамат эрэак палэн лийман, тушман огэш мало. Нуно йӧча-влакым воспитатлымэ пашаш утларак шэгын пураш тыршат. Учитэль-шамычым тунык таш колтымо годым, тудым ӱмбач гына ончыман огыл. Айдэмын кӧ улмыжым кэлгын раш палэн налмэк ижэ пашаш колтыман.

Школ кӧргымат кэлшышын олмыкташ кӱлэш. Икшывэ-шамычлан тунэм шинчашышт ару, культурно лийжэ.

Школ-шамычын пакча саскаштым аралаш кӱлэш. Пакча саска—школлаштэ шокшо кочкышым организоватлымаштэ эн кугу полыш улэш.

ВЛКСМ райком-шамыч школлашкэ тэтрадь колтылмым, магазинлашкэ учэбник-шамычым ужалаш жапыштыжэ кондымым, школ-шамычын йӧча-влакым вашлийаш йамдылалтмыштым тэргаш „куштылго кавалэрий“ бригадым организатлышаш улыт.

Мэмнан дэнэ у тунэммэ ийлан образцово йамдылалтын шуаш чыла йӧнат уло. Сталинский Конституций, тыгак Марий АССР Конституций тунэмаш кугу правам пуэнэт. Тидэ правам моштэн, куанэн кучылтман.

Молодьож тунэмаш тырша

1937 38 тунэммэ ийлан тунэмаш пураш 1 август мартэн Йошкар Ола Марий пэдагогик институт дэн учитэльский институтыш чылажэ 359 йодмаш пурэн. Ты шот гыч пэдагогик институтыш 120 йодмаш, учитэльский институтыш 239 йодмаш пурэн. Тэний кок институтышкыжат чылажэ 370 йӧҥ налалтэш. С-в.

Испан граждан сар фронтлаштэ

(ТАСС увэртарымэ почэш)

Цэнтральнэ фронт

Фронтын касвэл участкыштыжэ 29 ийуль эрдэнэ мӓтэжник-шамыч Вильавуэва дэльа Каньадо дэч кэчывэлныла улшо рэспубликан позицишэ йатыр атакым ыштэныт. Рэспубликанэц-шамыч чакныдэ шогат, фашист-шамычын чыла атакыштым чактарэныт. Мӓтэжник-шамыч фронт линийым альэ мартэ кӱрлын кэртын огытыл. Мӓтэжник артиллэрий рэспублик позицишэ кужун лӱлдын, но рэспублик артиллэрий тудым шыпландарэн. Рэспублик самольот-шамыч Тэмпло районышто (Мадрид дэч касвэлныла, Авила провинцыштэ) мӓтэжник войска ӱмбак бомбым кышкэныт. 30 ийульышто ты фронтын чыла участкыштыжэ гайак ик мыньар шыпрак лийын.

Авила провинцыштэ, Бартоломэо дэ Линарэс районышто мӓтэжник войска атакым ышташ тӧчэн да тудым тунамак чактарымэ. Рэспублик артиллэрий Толэдошто войэннэ обйэктыш пэш чот лӱлдын.

Кэчывэл фронт

Кордова районышто мӓтэжник-шамыч 29 ийульышто Вильаартысэ рэспублик позицишэ куатлэ атакым ыштэныт. Атакым чактарымэ.

Рэспублик авиацэ Кордовышто мӓтэжник-шамычын войэннэ обйэктышкышт бомбым кышкэн. Ик мыньар фашист самольотым пытарымэ. Пэньарройа районышто рэспублик авиацэ мӓтэжник войскам шуплыктышо грузовик-шамыч ӱмбак бомбым кышкэн.

Йӱдвэл фронт

Мӓтэжник-шамыч Сантандэр олаш наступатлаш тӱҥалыныт. Мӓтэжник артиллэрий дэн авиацэ баск войскан позицийым бомбардироватлэныт. Тидэ шотыштак фашист крэйсэр Сантандэрыш тэнгыз гыч лӱлдын. Рэспублик самольот-шамычат мӓтэжник войска ӱмбак бомбым кышкэныт.

Грэнадыштэ мӓтэжник войска часть фашист командованьэ ваштарэш восстатлэн

Испаний гыч увэртарымэ почэш, Грэнадыштэ (Испаний кэчывэлнэ кугу ола) мӓтэжник войска часть фашист командованьэ ваштарэш, путыракшым итало-гэрман интэрвэнт ваштарэш восстатлэн. Восстаньыштэ граждан калыкат полшэ.

Восстаньэ ола цэнтрыштэ тӱҥалын. Восстатлышэ салтак-шамычын лозунгышт тыгай: „Вийан лийжэ рэспубликан армий!“ Нуно казармым шкэ кидышкышт налыныт да радио дэнэ рэспубликан йужный дэч полышым йодыныт. Казармым мӓтэжник самольот-шамыч бомбардироватлат. Грэнадыштэ положэньым палэн налаш рэспубликан самольот-шамычым колтымо.

Английысэ „Ньус Кроникл“ газэтын увэржэ почэш, восстаньэ, очыни, Грэнада лишнысэ фронтышто улшо мӓтэжник войскаштат шарла. (ТАСС).

Йӱдвэл Китайысэ крэдалмаш

Бэйпин гыч тыгэ увэртарат: 29 ийуль ваштарэш йӱдым китай войска Бэйпин гыч лэктын да Чансиньдэн вэлыш (Бэйпин дэч кэчывалкыла) кайэн.

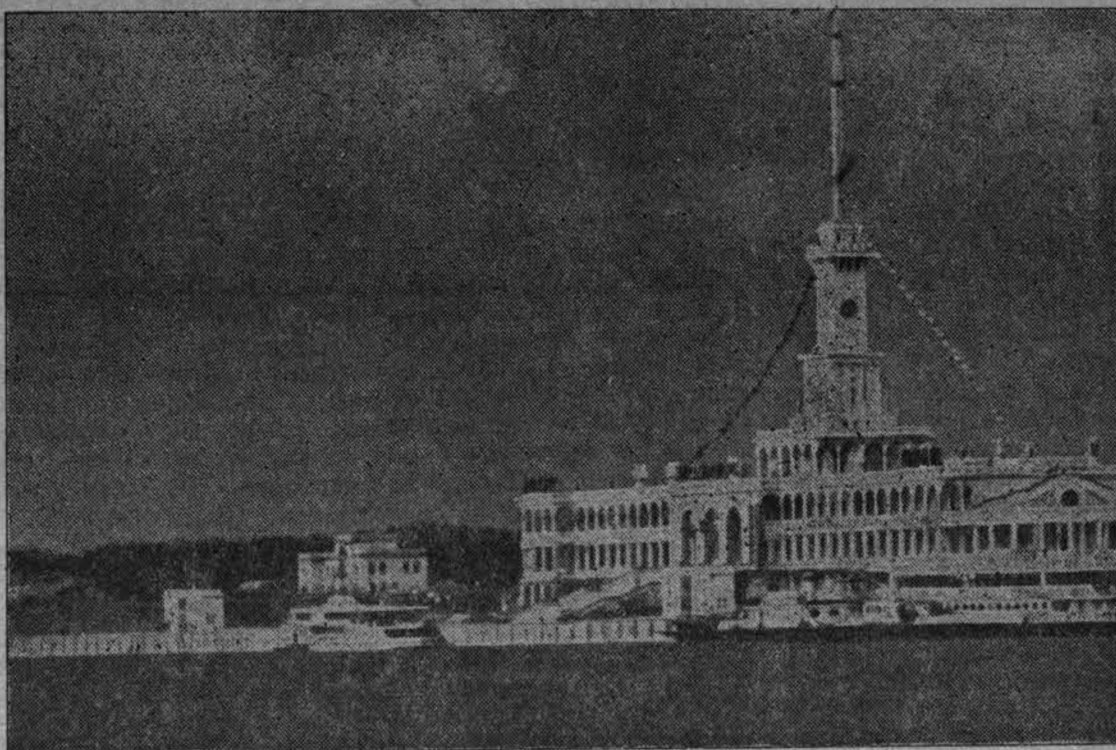
30 ийульышто китай войска Тьаньцзиньым кодэн Цзинхай вэлыш (кэчывэлныла) кайэн.

Шанхай гыч увэртарымэ почэш, цэнтральнэ китай правитэльствэ вуйлатышэ Чан Кай-Ши тыгэ каласэн: Китайын цэнтральнэ правитэльствыжэ йапон ваштарэш чакнаш ок тӱҥал. Мэ шкэнан мландын нимогай ужашыжымат огына йомдарэ,—манын Чан Кай-Ши.—Чумыр мэмнан калык,—ик йӧҥ сэмын,—мучаш мартэ крэдалаш тӱҥалэш, манын ӱшанэм. Мэ йӧршэш сэҥэна, манын ӱшанэм.

Китай газэт-шамыч тыгэ ончыктат: 30 ийуль эрдэнэ Чан Кай-Ши цэнтральнэ войскан 50 тӱжэм салтакшым йӱд йымакыла колташ да 29-шэ армий дэнэ ушаш приказым пуэн. Тидэ войска Бэйпин дэн Тьаньцзиньым мӧҥгэш сэҥэн налашлан кугу наступлэньым тӱҥалэш, манын вучат.

Тьаньцзинын китай ужашыштыжэ улшо китай войска 30 ийуль эрдэнэ 2 часышто йапон войска ваштарэш нападатлаш тӱҥалын. Крэдалмаш ныл шагат годым лийын. Крэдалмаштэ 38-шэ китай дивизийын 2 тӱжэм салтакшэ лийын.

28 ийульышто крэдалмашэш йапон войскан 71 салтакшэ колэн да 238 салтакшэ сусыргэн.

Моско--Йул каналысэ Химкико вокзал. (Фото—Сойузфото)

ВЛКСМ Область конфәрәнцә вашәш

Сәнтьабрь тылзыштә ВЛКСМ Область конфәрәнцә эртаралтәш. Йатыр комсомол пашайәҥ-шамычын йодмышт почәш, „Рвәзә Коммунист“ газет шкә страницылашыжә ВЛКСМ Обкомын пашажә нәргән выступлэньә шамычым организоватла.

Тидә выступлэньә-шамыч дән ВЛКСМ Обкомын пашаштыжә улшо ситыдымашым тӱжвак луктын, ончыклык пашажлан йатыр ойым пуэн, ВЛКСМ ЦК-н III-шо плэнум пунчал почәш пашам молэмдаш полшышаш улыт.

Чыла ВЛКСМ райком сәкрәтарь, отдәл вуйлатышә, инструктор, пропагандист-шамыч да чыла комсомол активым тидә страницәш выступатлаш ӱжына.

ВЛКСМ обкомын пашаштыжә улшо сәрйозно ситыдымаш-шамыч

Торйал райкомол сәкрәтарьлан кок ий нарә пашам ыштәм. Обкомолын кузәрак вуйлатымыжым, практик пашаштыжә йатыр ситыдымашым ончыктән кәртам.

Обкомол аппаратыштә вуйлатышә кадрым пәҥгыдәмдымаш лийын огыл, пашайәҥ дәнә „торгайымаш“ кугу вәрым налын шогән. XIII-шо Область комсомол конфәрәнцә дәч вара жап шагал эртән гынат, тунам сайлымә бӧро составыштә кок йәҥ (Таныгин дән Йаналов) вәлә кодын, молышт (Боржов, Микин, Роллә) вәс пашаш кайәныт. Инструктор дән моло пашайәҥ шамычат чӱчкыдын вашталтыныт.

Кадрым тыгә вашталтылмаш—пашаштә эн тӱҥ ситыдымаш. Садланак обкомолын вәрласә комсомол организацә-шамычым вуйлатымыжә лушкән. Аппарат пашайәҥ-шамычын вәрыш мийән полшымышт пәш шагал. Обкомолын тошто сәкрәтарьжә Микин дән ОРКО вуйлатышә Вәзьмин йолташмыт Торйал районышто ик канат лийын огытыл. Йаналов дән Роллә йолташмытат пәш кӱчык жаплан вәлә толын кайышт.

Обкомол инструктор Тәмәрәшәв йолташ, „ВЛКСМ кандидатым члэныш кусарымә годым рәкомәндацым угыч погыман“, манын йоҥгылыш установкым пуэн кайыш.

Комсомол орган вуйлатышә отдәл (ОРКО) шкә пашажым кызытат молэмдымашыжә укә. Тидә отдәл вуйлатышә Вәзьмин йолташын вәрлашкә ләкдә шинчылтмыжә тышкә шуктән: райкомол сәкрәтарь-шамыч дәч моло пашайәҥым тудо ок палә. Райкомол отдәл вуйлатышә, штатнә пропагандист, инструктор, бӱро члэн-шамыч могайрак улыт, нунылан могай полыш кӱләш, ок шинчә. Райкомол бӱрон пашажым ок ончо. Райкомол бӱрон протоколжым ситыдымын оформитлымә нәргән ончыктымашым улыжат ик кана вәлә налын.

Политучобо отдәлат пашам начар ыштән. Комсомолэц-шамыч дән молодьожым коммунист шӱлышәш воспитатлымаш лушкыдо вәрышто шогән. Роллә йолташ (политучобо отдәл вуйлатышә) райкомол влакым, нунын политучобо отдәлыштыш кагаз ӱмбач вәлә вуйлатән. Райкомолласә штатнә пропагандист-шамыч дәнә идалыкат пәлә жапыштә ик совэщаньат лийын огыл.

Комсомол вуйлатышә кадр-шамычлан политшкол, кружок-шамычым шкаланыштак вуйлаташ тӱҥалман,—манын ВЛКСМ ЦК-н 2-шо плэнумжо ончыктән. Тидә пунчалым илышыш пуртымаштә обкомол пашайәҥ-шамычлан примәр лийман ыльә, но тидә ыш кой. Микин дән Орликов (бӱро члэн), Рьабчиков йолташ-шамыч политшколышто пропагандистлан огыт шого. Йаналов дән Вәзьмин шкә кружокыштышт йатыр заньатым кӱрлыныт.

Обкомоллан чумыр пашажымат молэмдаш кӱләш.

У активым большәвикла вуйлаташ, тудым паша ышташ туныктыш — Обкомол дән райкомол-шамычын задачышт.

Тыгә вәлә комсомол организацә Совәтыш у Конституций почәш сайлымашлан партий ончылно шогышо кугу отвәтствәнностьым шуктән, XIV—шә Область комсомол конфәрәнцым сәҥымаш дәнә вашлийын кәртына.

ВЛКСМ Торйал райком сәкрәтарь Эрский.

Комсомол организацылаштә отчот дән сайлымаш

Вәрласә организацә-шамыч вуйлатымашым луштарыман огыл

Параньга комсомол организацыштә отчот дән сайлымаш пашам ыштән шуктымо. Йатыр организацыштә отчот дән сайлымашым эртарымылан тылзыат эртән. Отчот дән сайлымә дәч вара у комсорг-шамычлан пашам ышташ вийан полшаш кӱләш. Но Параньга райкомол гын, тидә пашам ок шукто. Пашам тошто сәмынак кабинәт гыч „вуйлата“.

Тәвә „У саска“ колхоз пәләнсә комсомол организацә налына. Тидә комсомол организацыш отчот дән сайлымашым эртарымашкат, тугак кызытат райкомол гыч толын полшыш пушо ик йәҥат укә. „Мыйындә талук лийәш комсорглан пашам ыштәм, но райкомол гыч толын полшымаш ик канат лийын огыл“, манәш комсорг Андрәйәв йолташ. Вәт тидә комсомол организацыштә паша пәш начар шындымә. Политучобо май тылзә гыч эртаралтын огыл. Комсомолэц влак колхозышто ончыл вәрым налын огыт шого. Отчот дән сайлымә погынымаштә райкомолын политик тунәмаш начар полшымыжым чот критиковатлышт. Тугә гынат, политучобо отдәл вуйлатышә Багутдинов йолташ ончычсо сәмынак жапым канцәльарыштә шинчылт гына эртара. Комсомол организацә - влаклан политучобым сай организоватлаш огәш полшо.

Тыгак „Вәнәра“ колхоз пәләнсә комсомол организацыштат май тылзыштак политучобо эртарымым чарнәныт.

Комсомолышто шогыдымо молодьож коклаштә паша начар ышталтәш. „Вәнәра“ колхозышто комсомолышто шогыдымо молодьож 27 йәҥ шотлалтәш. Нунын коклаштә нимогай политик воспитатэльнә паша ок ышталт. Тыгак „Обьэдинэниэ“ колхозышто молодьож-влак, комсомолыш пурынәшт. Но ни комсомол организацә, ни райкомол нунылан нимогай полышым огыт пу. Вәт райкомол пашайәҥ-влак чыланат тидә колхозыштак илат. Кажнә кәчын клубышто, моло вәрә лийыт.

Пропагандист-влакым нигӧат ок вуйлатә. Йужо пропагандист (Давыдов, молат) политучобо эртараш йамдылалтдә коштыт. Садлан политучобо качәствә пәш ӱлнӧ. Райкомол пропагандист-влакын йамдылалтмыштым тәргән ок шого.

Умбакыжә Параньга райкомоллан отчот дән сайлымә погынымашыштә ончыктән пумо ситыдымаш-влакым тӧрлаташ комсомол организацә - влаклан практик полышым пуэн шогыман.

П. В. Щәрбаков.

А. Косарәв

КОМСОМОЛЫН ИАЛЫСӘ ПАШАЖӘ НӘРГӘН *)

Совәтыш у Конституций почәш сайлымә дәнә лэнин комсомоллан крәсаньык молодьож коклаcә чумыр пашажымат сайэмдыман. Йалысә райком дән колхозысо тӱҥалтыш организацын значәньышт эрә кушкәш. Самырык избиратэль-шамыч коклаштә утларакшә крәсаньык молодьож. Тугә гынат, тидым шуко комсомол пашайәҥ-шамыч ушыш огыт нал. Комсомол пашайәҥ-шамыч эн ончычак оласә молодьож могырыш ончалыт, вәт тудын коклаштә пашам ышташ каньылырак.

Йатыр комсомол организацә вуйлатышә-шамычын каньылә вәрыштә вәлә пашам ышташ тыршымышт йалысә комсомол пашам луштарымаштә кугу вәрым налын шогән.

Совәт Ушәм мучко комсомол организацыдымә 151 тӱжәм колхоз шотлалтәш. Комсомол пашайәҥ-шамычын йӧршынак мийән тошкалдымә шуко йал уло.

84 тӱжәм колхозышто комсомол организацә - шамыч улыт, но нинә колхозлаштә партийнә организацә укә. Совәтыш сайлаш йамдылалтмә дән эртарымә годым калык коклаштә политик паша вәрч, сайлымашым сайын эртарышаш вәрч нинә комсомол организацә-шамыч партий ончылно кугу отвәтствәнностьым нумалыт.

Йалыштә комсомолын политик дән организацион пашажә кызыт лушкыдо. Йалысә тӱҥалтыш организацә-шамыч шукәмшаш годым шуко область дән крайлаштә шагалэмыныт вәлә; йалыштә комсомолэцшамыч йәшаралтшаш олмәш мӧҥгӧштыныт.

Тидыжә комсомол организацә-шамычын крәсаньык молодьож ӱмбакә комсомол влийаньә вийаҥдымын кӱләшлыкшым аклыдымыштым дәнә умылтаралтәш.

Йалысә молодьож коклаштә политик паша аклыдымә, кудалтымә тӱҥ ситыдымашым эн ончычак пытарыман.

Комсомол—тидә коммунист воспитаньә организацә. А коммунист воспитаньә кок условий дәч посна—социалист строитэльствыштә комсомолэц - шамыч дән молодьожын практик пашашт дәч посна, лэнинизм основым, мәмнан партийын историйжым, кызытсә политик событий шамычым тунәмдә лийын ок кәрт.

Социализмым ыштымә вәрч активнә кучәдалмашкә комсомолэц шамыч дән молодьожым шупшмо пәрвой задачым мә начарын огыл шуктән толын улна да шуктән шогәна.

Ты пашашкә большәвизм основым тунәммаш вәрч кучәдалмым, рәвольуцион тәорий тунәммым йәшараш кӱләш.

Комсомол члэн-шамыч, нунын вуйлатышә активыш идэйнә, пәҥгыдә, политик шотышто грамотнә, культурнә, массә коклаштә партийын идэйжым умылтарән моштышо лийман.

Пашаштә тәхникым кидыш налмә годымак политик шотышто вараш кодаш лийәш. Тушман эн пәрвойак политик шотышто лушкыдо йәҥым кидышкыжә налаш пижәш, тудым социализм дән коммунизмлан, коммунист партийлан ӱшандымә йәҥыш, нунылан тушманым шонышыш савыраш тырша.

Политик воспитаньә пашам аклыдымаш, мондымаш тушман элэмәнт-шамычлан, нунын влийаньыштлан молодьож коклашкә шыҥгаш омсам кумдан почәш.

Калыкын тушманжә шамыч—троцкист, бухаринский да моло двурушник-шамыч—шкәнышт врәдитэльскә пашаштым эрәак ыштат.

Кушто шкә могырыш каньылынрак савырән кәрташ йәҥым муаш лийәш, тушман пәрвойак туш пура. Тыгай кәлшымә почвыжым йәҥ шамычын идиот чәр—бәспәчность дәнә чәрланышә, массә коклаштә политик пашам ыштыдымә организацылаштә муыт.

Комсомолышто, молодьож коклаштә политик пашам кумдан шарымаш—тушман элэмәнтын влийаньыжә ваштарәш эн рәшайушә йад.

Мланна молодьож коклаштә политик-воспитаньә пашам кӱләш кӱкшытыш шындыман. Кушто политик паша сай шындалтын, тушто нәрымаш, благодуший, политик ротозәйствә лийын ок кәрт, тушто кәрәк могай событий дән йавлэнымаш политик могыр гыч ончат, кәрәк могай влийаньат кужәч толәш, тудым кӧ шара, тудо кушко наҥгайа, варажә мо лийшаш—чыла лончылат.

Политик - воспитатэльнә пашам шарән шогымаш—тидә пәҥгыдә, кагыргылдымә, мәмнан партийын пашажын чынлыкшылан ӱшанышә кадр-влакым куштымаш уләш.

Комсомолын вуйлатышә актившә политик воспитаньә пашан значәньыжым аклән огыл. Тидын дәнә тудым шкәжә ыштән огыл, а второстәпәннә пашайәҥ-шамычлан ӱшанән. Йатырдымак пропагандист пашашкә моло участкылаштә йӧрдымӧ йәҥ-шамычым колтылмо чылалан раш.

Молодьож коклаcә политик воспитаньә паша аклыдымым йӧршынак огына пытарә гын, йалысә пашаштә ситыдымашнам пытарән огына кәрт.

Комсомолын чумыр вуйлатышә актившылан шкаланжак политик пашам ыштыман: кружок дән школ-влакым вуйлатыман, политик тәмә дәнә докладым ыштыман, молодьожлан политик событий-шамычын значәньыштым, мәмнан партийын пунчал-шамычшым умылтарыман.

Комсомол активлан молодьож коклашкә книгам, газәт-журнал-влакым шарыман. Большәвик пәчатьын шомакшә эн тора луклашкат шужо.

*) „Юный коммунист“ журнал гыч кӱчыкәмдән пурталтәш.

Антивойэнэ кэчын Йошкар-Олаштэ кугу митинг лийын

1 августышто 4 шагат кастəнə Йубилəй площадьəш фашизм дəн сар ваштарəш кучəдалмə кəчə лўмəш кугу митинг лийын.

Митингым ВКП(б) горком сəкрəтарь Микин йолташ почə. Митингым почмыжо годым Микин йолташ империалист сарын айдəмылан кугу əҥəкым кондымыжо нəргəн ойлыш.

Пəрвой мут ВКП(б) Обком да горком лўм дəнə ойлаш ВКП(б) Обком сəкрəтарь Йəмəльйанов йолташлан пуалтəш. Тудо вўран фашизмын у империалист сарым ылыжташ тыршымышт нəргəн, Испанийыштə шəмəр влакын əрык верч, фашизм дəн интəрвəнт кашак ваштарəш гəройла кучəдалмышт нəргəн, йапон войэнщинə кашакын Йўдвəл Китайым шупшын налаш тыршымышт нəргəн каласкалыш. Тыгак Йəмəльйанов йолташ троцкистско зиновьйəвский бандым, буржуазнə националист кашакын капитализмым пӧртылташ тыршымышт нəргəн раш ойлыш.

Йəмəльйанов йолташ шкə мутшым рəвольуцион шижмашым кəчын пўсəмдаш, социалист родиннам аралаш вийан йамдылалташ ўжмӧ дəнə кошартыш.

Варажым Марий АССР да горсовəт лўм дəнə Макаров, ВЛКСМ Обком лўм дəнə Рябчиков, Йошкар-Оласə пионьəр-шамыч лўм дəнə пионьəрка Чəрнишəва, учльот-шамыч лўм дəнə Макаров да моло йолташмытат ойлышт.

Физкультур паша вийангэш

„У-йəр“ колхозəш (Морко р-н) 1929 ийыштə физкультур кружокым почмо. Тушко 20 йəҥ у ш н ы ш. Кружок пэлэн футбол, валейбол да кушталго атльот сəкцийым организоваймə. Сəкций вуйлатышə-шамыч, пашаштым йӧратəн ыштат.

Тəнийə 31 м а й ы ш т э „Онар“ колхозысо футбол командə дəнə сорəвноватлыш. „У йəр“ командə 5:0 шот дəнə сəҥəн. Волейбол дəнат 2:1 шот дəнə „Онар“ командым сəҥымə.

Колхозышто ГТО значоклан нормо пумаш вийаҥ шога. Кирилов В., Пəтров П., Иванов Н. нормым тўрысак пуəныт, но Морко физкультур райсовəт значокым альат ок пу.

Шукəртə огыл əртышə район колхоз спартакиадыштат „У йəр“ командə сай рəзультатым пуыш.

Гранатым Николайəв П. 46,87 мəтрыш шуəн, пəрвой вəрым нальə. Тӧрштымаштə, куржмаштə кокымшо вəрым налын. Кирилов В. йадром кышкымаштə пəрвой вəрым налын (7,85 мəтрым шуəн). Волəйбол дəнə модмаштə „У йəр“ командə „Кожланур“ колхоз командым 2:1 шот дəнə сəҥəн.

Николайəв.

Самырык избиратэльлан Вэрховно Совэтыш сайлымэ нэргэн

МЭМНАН САИЛЫМАШНА МОЛАН ТӦР

Сталинский Конституций чумыр СССР калыклан тӧр сайлымə правам пəҥгыдəмдəн.

Тидə права тыштə:

1) Кажнə гражданинын ик йўкшӧ уло.

2) Чыла граждан-шамыч сайлымаштə тӧр основаньə дəнə участвоватлат.

Сайлымə правам кучылтмаштə нигəнат привилəгий укə, нигəат əҥəкыш ок пəрнə. Социалист государствын законжо совəтыш шəмəр дəпутат-шамычым сайлымаштə пашазə дəн крəсаньыклан, к а ж н ə совəт гражданинлан тӧр правам пуа.

Ик капиталист г о с у дарствыштат тӧр сайлымə права укə. Буржуазнə дəмократий дəн дəмократи ч ə с к и й конституцийын изиш аралтмə əллаштат сайлымə права тӧр огыл. А фашист əллаштə гын, шəмəр калыкын нымогай праважат укə.

Английыштə шуко избиратəл-шамычын кок йўк гыч уло: иктыжə—илымə вəрыштыжə, вəсыжə—промышлəнность альə сатулымо завəдəньə шогымо вəрыштə. Тидə права капиталист-шамычлан вəлə пуалтəш.

Йатыр буржуазнə əл-шамычын конституцийəшышт возымо „тӧр“ сайлымə права чынжə тӧр огыл. Тудо тӧрсыр избиратəльнə округ-шамычым ыштылмə гыч лəктəш.

Мутлан, США-штə кажнə штат, тушто кӧрəк кунар йəҥ ила гынат, сəнатыш кок йəҥ гыч сайлат.

Францийыштат т ы г а к. Йужо избиратəльнə округыштыжо 12 тўжəм йəҥ, йужыштыжо 100 тўжəмат утла лийəш. Парламəнтыш кажнə избиратəльнə округат ик йəҥым сайла.

Тыгай порьадкə утларак капиталист əллаштə пурəн шога. Парламəнтыш дəпутатым промышлəннə район-шамыч буржуазнə „мастəчкə“ дəч альə политик рəакционəр—помəщик, поп да чиновник-шамычын озаланымə аграрнə район-шамыч дəч шагал колтат.

Капиталист əллаштə тыгыдə нацийшамычын правашт тыгак изəмдалтəш. Мутлан, Польшышто Краковский округ 48 тўжəм избиратəль гыч ик дəпутатым колта, а украин калыкан Кльумəнцк район 96 тўжəм избиратəль гыч ик йəҥым колта. Тыжəч тыгə койəш: ик польский йўк кок украинəцын йўкышт дəнə тӧр.

Совəт əлын избиратəльнə законжо вəлə йӧршӧш тӧр сайлымашым илышыш пурта.

Совəт Ушəмыштə сайлышə округ-шамычын тӧрсырыштым пытарымə. Ушəм Совəтыш сайлымə округышто 300.000 йəҥ—олаланат, йаллалнат тӧр. Тыгə пашазə-шамычат, крəсаньык-шамычат сайлымаштə тӧр участвоватлат.

Национальность С о в ə т СССР калык-шамычын национальнə особəнность дəнə кылдалтшə посна интəрəсыштым ончыкташ шкə ончыланжə задачым шындəн. Тидын дəнə избиратəльнə закон посна ушəм рəспублик, автоном рəспублик, автоном область, национальнə округ-шамычлан, нунын кунар йəҥан улмыштым ончыдə, тӧр сайлымə правам пуа. Национальность Совəтыш кажнə ушəм рəспубликат 25 дəпутатым, кажнə автоном рəспубликат 11 дəпутатым, кажнə автоном областьат 5 дəпутатым, кажнə национальнə округат 1 дəпутатым ойра. Тыгə Национальность Совəтыштə чыла национальность - шамычын интəрəсышт тӧр шукталтəш, нигат əҥəкыш ок логал. Шуко йəҥан калыкшат, шагал йəҥан калыкшат ик гайə политик праван улыт.

Чыла СССР граждан-шамычын Сталинский Конституцийəш возалтшə тӧр сайлымə правашт ым социалист государствын избиратəльнə законжо тўрысак шукта. Тыгайə, чылт тӧр сайлымə правам ик буржуазнə государстват ок шинчə.

„Комсомольская правда“ гыч.

Йалыштə комсомолын организационно пашажат начар шындалтын. Тидын пəрвой причиныжə—колхозласə комсомол организацə-шамычым йоҥылыш вуйлатымаш. Обком дəн райком-шамыч тўҥалтыш организацə-влакым „вообще“ вуйлатат, „общо“ гына əскəрəн шогат, общо пунчалым луктəдат. Нуно кажнə тўҥалтыш организацымат вуйлатат ыльə гын, чумыр организацə-шамыч огыт йомəдə ыльə.

„Мертвые души“ манмə ой мəмнан организацылаштə чəр сəмын шарлəн. Тидə мəмнан шуко активист-шамыч могырым комсомолəц-влакым, тугак шкə пашаштым канцəльарскийла ончымышт улəш.

Йалыштə мəмнан организационно пашана начар каймə кокымшо причин—райком-шамычым мопштəн вуйлатыдымаш.

Обком шамыч чыла уканьымат райком сəкрəтарь-влакын лўмышт дəнə, нунын шкəнышт нак вуйын шогымышт почəш шуктыш колтəн шогат. Отдəл вуйлатымə лўм дəнə пəш шагал колталтəш. Отдəл вуйлатышə-шамычын инструкташым пəш шуəн ужыт. Тыгə обəзличкə шарла. Райкомышто тəхничəскə пашазəт пəш кугу вəрым налын шога, тидым мондаш ок лий. Тудо дəла управльайушо пашамат, бухгалтəр, кассир, учотчик пашамат шукта, тудак чыла орган да организацə-шамычлан сəрышым колтылəш.

Йал райком-шамыч кызытсə положəньəшак кодыт гын, молодьож коклаштə кўлəш сəмын пашам ыштəн огыт кəрт. Чўчкыдынак, райком-шамыч у тўҥалтыш организацым шкаланышт вуйлаташ кəлшымə альə кəлшыдымə могырым ончат. Тўҥалтыш организацə-шамыч райкомлан шуко пашам луктыт, садлан нуным посна колхозлаштə огыт организоватлə.

А район цəнтр дəч тора колхозласə молодьожлан мəмнан вуйлатымына посна чот кўлəшан. Тушко газəтат шагал намийалтəш. Кнага-влак райцəнтрлан лишыл пунктлаш кодыт, а тушко мийəн огыт шу. Тыгай тора колхозлаштə радио нəргəн ныммом шинчыдымə молодьожымат ужаш лийəш.

Тидə причин дəнак райком-шамыч йатыр тўҥалтыш организацə - влакым кустлашкə ушəныт. А устав почəш 3 йəҥ дəнат тўҥалтыш организацə лийын кəртəш. Тыгай организацə дəнə райкомын п а ш а м ыштымыжə ок шу. Тудо тўҥалтыш организацын, ты коклаштə 3 йəҥан организацынат колхозышто партийын əҥəртышыжə улмо нəргəн, ончыкыжо кушшашыжə нəргəн ок шоно.

Пытартыш жапыштə мəмнан организацылаштə „комсомолəц-одиночка“ манмə у тəрмин лəктын. Мəмнан условийыштə ышкəт комсомолəц лийын кəртəш мо? Мə массовый организацə улына. Мəмнан X сйəзд дəч вара комсомолыш пуртымо нəргəн йодыш пəш кумдан шындалтə. Комсомолыш мə ончыл совəт молодьожым пуртəна. Комсомолəц-одиночка укə, пўртўсыштыжат л и й ы н ок кəрт, тудо мондалтшə комсомолəц. „Одиночка“ комсомолəц—тидə мəмнан паша мəтоднам игылтмаш.

Чыла комсомолəц-„одиночка“ - шамычым райкомыш ужаш кўлəш. Тудлан райком сəкрəтарь шкак каласыжə: тый комсомол члəн улат, а молодьож коклаштə политик пашам ыштəт? Тый ышкəтын улат маныт. Йырəт тынар молодьож улмо ўмбач кузə ышкəтын лийын кəртат? Кӧ дəнə кəлшəт, кӧ дəнə вашлийат? Тудын дəнə чылт тыглай ойлымə дəнə мутланыман. А пытартышланжə каласаш кўлəш: тый мəмнан организацийын члəнжə улат, садлан молодьож коклаштə политик пашам ышташ шўдəна. Могай полыш кўлəш, каласə. Тўҥалтыш организацə-шамычын шукташəт тыгай сроким пуəна.

Кызыт 3—5 йəҥан тўҥалтыш организацə-шамыч улыт. Нуно огыт куш гын, шаланымашыш шуыт. Садын дəнə нуным сəрьйозно ончалман да массовый, тичмаш вўран организацыш савырыман.

Шагал йəҥан тўҥалтыш организацə-влакын сəкрəтарьыштым мланна пəш сайын инструктироватлыман. Нинə организацə-шамыч молан огыт куш, молодьож коклаштə нуно могай пашам ыштат, ончаш кўлəш. Нинə организацə-шамычын пашаштыт ситыдымаш нəргəн комсомолəц-шамыч дəнак каҥашыман.

Мə комсомолəц - шамычлан шкə ситыдымашыштым умылтарəн шуктəна гын, вара нуным чумырəн партийын пропагандист-шамычшə сəмынак, молодьож коклашкə пропагандə ш а р а ш, агитироватлаш, комсомолыш шупшаш мобилизоватлəн кəртына. Мыланна тидыжак кўлəш.

„Кустлашкə“ ушымо тўҥалтыш комсомол организацə-шамычым район конфəрəнцə мартə м ӧ н г ӧ ш восстановитлаш кўлəш.

Тўҥалтыш организацыдымə колхозлаштə мом ышташ? Тушто организацə-шамычым кампаньə шот дəнə ыштылаш ок лий. Содорланыман пашам вəлə пужа. Но совəтыш сайлаш йамдылалтмə паша, молодьож коклаcə чыла политик пашат—у тўҥалтыш комсомол организацə - шамычым почəдымə дəнə кылдалт кайман.

Йатыр годым колхозлаштə тўҥалтыш организацə-шамыч самотьок дəнə, вийым ончыдəак ышталтыт. Йалышкə йошкарармəйəц пӧртылəш, альə студəнт кўчык жаплан толəш, альə иктаж затəйник культур шəф шот дəнə толəш—тудын йыр йадро ышталтəш, тўҥалтыш организацə лийəш. А райком у организацым рəгистрироватла вəлə, шкəжə гын тўҥалтыш организацə - шамычым ок организоватлə. Тидə койшым пытараш кўлəш. Комсомол организацə-шамычлан полшаш ола гычат йəҥым колтылман.

Мланна комсомол вуйлатымə пашаш, əн чотшо йалласə районлаштə, комсомолəц—колхозник - шамычым шупшман. Райком сəкрəтарь пашашкат колхоз организацыла гыч лəкшə-йəҥ ш а м ы ч ы м пашашкə шупшаш кўлəш.

Мə йалысə тўҥалтыш организацə-шамычым пəҥгыдəмдəна гын, йалысə райком вуйлатымым пəҥгыдəмтəна гын, крəсаньык молодьож коклаштə политик пашам шарəн колтəна гын, совəтыш сайлымашкə тўрыс йамдылалт толына.

КЛУБЫМ ЫШТАТ

„Кугу нур“ колхоз пэлэнсэ йошкар пусак (Морко район) пашам сай ышта. Йошкар пусакыштэ радио, тӱрлӧ газэт, журнал, кнага-шамыч улыт. Адак патэфоным, б а л а л а й к ы м налмэ. Колхозник-влак кас йӧда радио колыштащ, газэт, кнага лудаш погынат.

Кызыт колхоз у, чаплэ клубым ыштащ тӱҥальэ. Тидэ клубын кужытшо 18 мэтр да торэшыжэ 8 мэтр лийэш. Октябр рэвольуцын 20-шӧидалыкшылан тидэ клуб шуэш.

Кушаков Эчан.

Библиотэк пашам начар ышта

Иэрмучаш б и б л и о т э к (Параньга район) пашэм пэш начар ышта. П а ш а план укэ. Лудшо-влак дэнэ н и м о г а й паша огэш колталт. Библиотэк чӱчкыдын суралымэ шинча. Библиотэкарь Йаковльэв библиотэкыш арньаш 3-4 кана вэлэ толэш. Садлан лудшо-влак шукэммэ олмэш шагалэмэш гына.

Роно нимогай полышым огэш пу. Библиотэкын пашажым огэш палэ.

Оси.

У законым лончылышна

Мэ, „Йошкар-Урэм“ колхоз члэн-влак, (Пэктубай р-н, Кадам йал совэт) йыгын кӱрмӧ годым кэчывал канаш жапыштэ пасуэшак Совэтыш сайлымэ нэргэн лукмо у законым лончылышна. Ындэ мэ Совэтыш сайлымэ у законын кӱлэшыжым, пайдажым чылан раш шинчэна. У закон мэмналан Совэтыш сайлаш мэш кугу правам пуа.

В. Рожкин.

Заньатьэ жапыштэ эртаралтэш

„Кожланур“ промколхоз пэлэнсэ тӱҥалтыш комсомол организацыштэ (Морко район) комсорглан Йаковлэв Алэксэй йолташым сайлымэкэ комсомол паша сайынрак кайаш тӱҥальэ.

Политшколышто заньатьэ жапыштэ эртаралтэш. Пытарыш заньатьыштэ „Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн положэньым“ лончылымо.

Жилин.

Митьаков паша нормым утыж дэнэ тэма

Ронго МТС 4-шэ трактор бригадын самырык трактористшэ Митьаков пашам сай ыштэн шога. Тудо паша нормым эртак утыж дэнэ тэма. План почэш тактырым смэныштэ 7 гам куралшаш гын, Митьаков 9 гам к у р а л э ш. Горьучийым аныкла.

Паша качэствыжат сай.

Бастрэков.

Йошкар-Ола осоавиахим лагэрыштэ допризывник-шамыч ӱйаш тунэмыт.
Фото Рыбаковын.

ШУРНО ПОГЫМАШТЭ

Мотор шурно вучэн тыйым кэчын
Уна гайэ лэкна ваш лийаш.
Тыгай годым мэмнан кэрэк кӧжын
Шӱм кыл шолын ӱжэш нур пашаш.

Мэ бригад дэн лэкна нур ӱмбакэ,
Паша мэтод мэмнан соцтаҥас.
Сылнэ муро йонгалтшэ торашкэ,
Муро дэнэ пашам сай ышташ.

Машинажын мотор муро йӱкшӧ,
Паша чапым нӧлта адакат!
А комбайн ӱмбач Таньан ӱпшӧ
Мардэж дэнэ модэш кудыргалт.

Кэҥэж кэчэ чӱчка вуй ӱмбачын,
Колхоз шурно лӱшка тэҥызла,
Шӱмэм шолын модэш рвэзэ качын
Ӱдыр таҥ дэк шыман миймыла.

Арка вачын Эчанын бригадшэ
Ик участкым пытарыш тӱрэд.
У участкыш вола йал мучашкэ,
Вишкодалтын кодэш у нурэт.

Могай сылнэ, мотор шурно шочын
Тыгай шурным пэрвой мый ужам.
Рвэзэ—пачэ шӱмэм пашаш шолын
Сылнэ мурым луктэш элэмлан.

В. РОЖКИН.

Кундыш энэрыштэ

Ронго районын эн сылнэ вэрэшыжэ, Кундыш энэрэш райкомол пионьэр лагэрым организоватлэн. Тушто 96 пионьэр кана. Нуно пытарак вэсэлан и л а т: йӱштылыт, пуш дэнэ коштыт, кэчэш могырыштым к ӱ к т а т, экскурсийыш лэктыт, газэтым лудыт, тӱрлӧ кружоклаштэ тунэмыт. Кугу Сталинын икшывэ годсо илышыжэ нэргэн, Николай Островский нэргэн, Моско гыч Йӱдвэл польус коч Йӱдвэл Амэрикыш чоҥэштышэ гэройшамыч нэргэн ойлымым куанэн колыштыт. Граждан сарыштэ лийшэ-шамыч лӱмын лагэрыш мийэн, кугыжан властьым шалаташ кучэдалмышт нэргэн икшывэ-влаклан умылтарат.

Чолга икшывэ - шамыч мом гына огыт ыштэ. Тэвэ нуно натуралист-шамыч тӱрлӧ-тӱрлӧ колым, шыҥшальым, кишкым, шукшым, молымат кучат, гэрбарийым ыштат.

Лагэрыштэ спортивный городокым, крокэтым, волэйбол дэн футбол площадкым, куржмо корным ыштымэ. Физкультур кружок пашажым пэш сай ышта. Эн сай физкультурница Рита Попован, Вэра Романован, Шура Наумован гимнастикыштым ончэн шэрэт ок тэм.

Пионьэр-шамыч „БГТО“ значоклан кэнэж нормым пуат, кызыт 20 йэҥ пуэн. —Лагэрь пытымэшкэ шагал гын 45 пионьэр „БГТО“ значокан лийэш, — манэш физкультур кружок вуйлатышэ Саша Долгарьов.

Икшывэ-влак винтовкым тунэмыныт, лӱйэнат сайынак моштат. „Ворошиловский стрелок“ значоклан 30 йэҥ нормым пуэн. Комсомолэц Сильдушкин икшывэ-влаклан эл аралымэ паша нэргэн пэш сайын умылтара.

Пионьэр-шамычлан Абаснур прорабпунктышто эн сай пӧртым пумо. Тудын сылнэ, волгыдо пӧлэмлаштыжэ у одэйал дэнэ лэвэдмэ кӱртньӧ койко-шамыч шинчат.

Кас кочкыш дэч вара пионьэр-шамыч клубыш чумыргат. Тушто мо кӱлэш, чыла уло. Район организацэ-шамыч гармоньым, гитарым, балалайкым, мандолиным пӧлэклэныт. Туштак шахмат, шашкэ, домино, биллиард модыш-влак улыт. Икшывэ-влак клуб зал тич тэмылтат, музыкым шоктат, мурат, куштат, модыт.

Кас шуэш. 10 шагатлан пионьэр-шамыч малаш кайат. „Кумда мыйын шочмо элэм, шукэ чодра, пасу энэржат...“ мурымо шэргылт кодэш.

С. И.

Лагэрыштэ канат

Чобык тӱҥалтыш школышто тунэмшэ-влак Чэмэков Васлий дэн Булыгин Кузьма тунэммэ ийым отличнэ тунэм пытарэн похвальнэ грамотым нальыч. Кызыт нуно Торйал район пионьэр лагэрыштэ канат.

Иванов Вэньа.

Экскурсийыш кайышт

Морко пэдучилищым тунэм пытарышэ 14 студэнтшамыч 26 ийульышто Москош экскурсийыш кайышт. Тушто Лэнин мавзолэйыштэ, Лэнин музэйыштэ, зоопаркыштэ, тулэч моло вэрэат лийыт.

А. Малинин.

У тунэммэ ийлан йамдэ

Лажйал тӱҥалтыш школ (Шэрнур район) у тунэммэ ийлан сай йамдылалтын. Класслам ачалымэ. Угыч тунэмаш тӱҥалшаш йочашамычым учотыш налмэ.

И. П. Иванов.

Паша нормым 120—150 процэнт тэмат

„В е н е р а“ колхозышто (Параньга район) у шурным сай да кӱчык жапыштэ погэн налаш звэна дэнэ звэна коклаштэ социалист сорэвнованым кумдан шарымэ. Адак кок молодьож звэнам организоватлымэ. Нинэ звэна-влак паша ыштымаштэ моло звэна-влаклан примэрым ончыктэн шогат.

Тэвэ 3-шо ӱдырамаш молодьож звэнам налына. Тидэ звэна пэрвой кэчэ тӱрэдаш лэкмаштак паша нормым утыж дэнэ тэмыш. Кызыт кэчын 120—150 процэнт тэмэн шога. Звэновод комсомолка Никитина Вэра шкэ звэнаштыжэ культурмассэ пашамат сайын шындэн. Канымэ жап годым газэт-шамычым йӱкын лудэш.

5-шэ молодьож звэнаштат культур-массэ пашам сай пындымэ. Звэновод комсомолэц Алэксандров звэнаштыжэ газэтым йӱкын лудмаш дэч посна политинформацийым эртара. Адак Вэрховно Совэтыш у сайлымэ Положэньэ нэргэн умылтарэн шога. Тидэ звэнат паша нормым утыж дэнэ тэма.

П. Щэрбаков.

Комсомолэц-шамыч культур - массэ пашам вуйлатат

„Кожланур“ промколхоз пэлэнсэ комсомол организацэ (Морко р-н) шурно погымаштэ культур - массэ пашам сайын ышта. Новиков А. дэн Ксэнофонтов газэтым йӱкын лудыт.

Арньалан кок кана пасушто пырдыж газэт луктэлтэш.

Жилин.

Физкультур кружок почылто

„1 март“ колхозышто (Шэрнур р-н) молодьожшамыч физкультур пашаш чот пижныт. Кызыт кружокым организоватлымэ. Кружок члэн-шамыч футбол, волэйбол дэнэ модыт, кӱкшытыш, кужытыш тӧрштымаш дэнэ ГТО значоклан нормым пуаш йамдылалтыт. Физкультур пашаш 50 йэҥ ушнэн.

И.

Йункор сэрыш почэш

28 ийльышто лэкшэ „Рвэзэ коммунист“ газэтэш „Корольовым пӱтыралаш йодына“ лӱман статья чынэш лэктэ.—Хулиган Корольов „Прамнэк“ колхозын пырдыж газэт рэдактыр Москвиным да йункоршамычым кырмыжлан судыш пумо—маныя Пэктубай район прокуратур увэртара.

Отв. рэдактор
В. В. ЛАЗАРЭВ.

Упол. Марлита А-202. Тираж 2645 экз. Йошкар-Ола, Маргосиздатын 1-шэ типогр. ВЛКСМ Маробком дэн горком орган. Савыктыштэ „М.К.